

питанні є провідне завдання самоврядувань – виховувати справжніх лідерів, які не боятимуться відповідати за свої вчинки та будуть захищати не лише свої права, а й «тих, кого вони ведуть за собою».

Висновки. Учнівське та студентське самоврядування – це ініціативні, самостійні, під власну відповідальність діяльності учнів / студентів з вирішення життєво важливих питань з організації навчання, побуту та дозвілля. Самоврядування є одним з головних факторів залучення школярів / студентів до управління навчальними закладами. Сучасні структури учнівського та студентського самоврядувань України є результатом накопичення досвіду Сполучених Штатів Америки. Протягом досить тривалого часу відбувався «діалог культур», унаслідок якого самоврядування США стало заміною «піонерському руху» пострадянської держави. Сьогодні ми переконуємося в тому, що саме самоврядування дає змогу учню / студенту, як і кожному громадянину, бути почутим, воно виховує справжніх, реальних лідерів українського суспільства нової формації та формує еліту нації.

Список використаних джерел:

1. Murphy J., Beck L.G. School-based management as school reform: Taking stock. – Thousand Oaks, Ca (USA): Corwin Press, 1995. – 257 p.
2. Wohlstetter P., Mohrman S.A. School-based management: Promise and process. – New Brunswick (USA): Consortium for Policy Research in Education, 1994. – 98 p.
3. Cheng Y.C. New vision of school-based management: Globalization, Localization and Individualization. Papers of The First National Conference on school-based management. – Israel: Ministry of Education, 1 – 6 April, 2001. – 64 p.
4. Kohlberg L. The Moral Atmosphere of the school. – 1970. – p. 115
5. Bylaws of the Student Government Association (SGA)// American Association of University Professors. –1901. – розділ I.
6. Constitution of the Student Government Association (SGA)// American Association of University Professors. –1901. –56 с.
7. Приходько М. І. Учнівське самоврядування в сучасному вимірі. Методичний посібник / М. І. Приходько. – Біла Церква. – 2009. – 248 с.
8. Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах // Інформаційний вісник вищої освіти. – 2002. – № 7.
9. Михайлюк А. О. та ін. Студентське самоврядування для чайників / [За ред. А. О. Михайлюка]: Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Молодий рух», Всеукраїнська мережа студентських громад, 2005. – 119 с.
10. Закон України «Про вищу освіту»: із змінами, внесеними від 01.07.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu>

ГЕНДЕРНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА ТА ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ

Голубєва М. О.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Ковальчук О. С.,

студентка Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Вступ. У процесі становлення України на міжнародній арені як європейської демократичної держави у суспільстві відбуваються численні зміни, викликані необхідністю адаптації до нових реалій. Відповідно до однієї з головних цілей розвитку тисячоліття, проголошених ООН в 2000 році, – утвердження гендерного

паритету – Україна взяла зобов'язання до 2015 року подолати гендерну асиметрію в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

Мета нашої наукової розвідки – проаналізувати терміни «гендерна культура педагога» та «гендерна чутливість».

Виклад основного матеріалу. У «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» серед основних завдань зазначено таке: «Модернізація і розвиток освіти повинні набути випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі. Зусилля органів управління освітою, науково-методичних служб за підтримки всього суспільства та держави повинні бути зосереджені на реалізації... стратегічних напрямів розвитку освіти, подоланні наявних проблем, виконанні перспективних завдань, серед яких: оновлення цілей і змісту...урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку...» [1]. Для того, щоб реалізувати ці складні актуальні завдання, протягом останніх років вітчизняним урядом ухвалено низку правових документів, які повинні регулювати механізм подолання гендерного дисбалансу в суспільстві: Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків» (2005 р., відредагований у 2012 р.), Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року» (2006 р.), Постанова Кабінету Міністрів України «Про Міжвідомчу раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми» (2007 р.), Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року». Ухвалені документи створюють нормативне підґрунтя для розв'язання проблеми гендерної диспропорції та асиметрії в українському суспільстві. Однак, ідеї гендерності поки слабо реалізуються на практиці.

Наразі в Україні гендерологія стає достатньо популярною. Видаються відповідні монографії й активно обговорюються проблеми впровадження гендерної теорії в освіту. Питання гендерної теорії розглядаються з різних аспектів: різновиди репрезентації гендерного фактору (Н. Антонова, Г. Ніколаєва); вплив гендерного чинника на культуру повсякденності та родинних відносин (І. Колякова, О. Отраднава); гендер та поняття норми в культурі (О. Жбиковська, А. Мішукова) та ін.

Довгі роки головним завданням догматичної педагогіки залишалося формування такої особистості, яка б ставала «гвинтиком» у функціонуванні суспільства. Увесь навчально-виховний процес було розраховано на «середнього» учня чи студента. Теоретико-методологічний аналіз підручників, посібників, реальної педагогічної практики того часу дає можливість стверджувати, що радянська педагогіка взагалі була «безстатевою».

У 90-ті роки ХХ століття школа втратила свої орієнтири, що спонукало науковців-теоретиків і педагогів-практиків до пошуку нових ідей освіти. У цей час загальний науковий вектор змінив направлення власних досліджень із людини взагалі на дослідження розвитку окремої особистості, її індивідуальності, її особливості, її прав та можливостей. Однак у цих наукових розвідках гендерна

освітня складова майже відсутня, тому, що переважна кількість зазначених вище публікацій акцентувала увагу на гендері як соціокультурному феномені (та похідних від нього поняттях). Різноманітні підходи до гендеру стали актуальними у науковому дискурсі лише на зламі ХХ – ХХІ ст.

Поняття «гендерна культура» стало предметом наукових досліджень порівняно нещодавно. Узагальнюючи сучасні філософські тлумачення, можна стверджувати, що гендерна культура – умова формування духовності в міжособистісному спілкуванні: виробничому, родинному, інтернаціональному, професійному та ін. Деякі зарубіжні автори систематично досліджують традиційні цінності гендерної культури, маючи на увазі особистісний розвиток громадян.

Вітчизняні педагоги-практики констатують недостатню увагу науковців до поняття «гендерна культура педагога», його проявів у процесі навчально-виховної роботи з учнівською та студентською молоддю, наголошуючи на відсутності відповідних рекомендацій та програм, які були б вільні від стереотипних уявлень про роль чоловіка та жінки на всіх рівнях освіти.

Узагальнюючи наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо структури, змісту, значення, застосування поняття «гендерна культура педагога», можливо виокремити три головні підходи: біологічний редукціонізм, кумулятивний підхід, власне підхід гендерний.

Представники першого підходу – біологічного редукціонізму – наголошують на природній різниці між дівчатами та хлопцями та розуміють гендерну культуру виключно як засвоєння ними норм та правил поведінки, що відповідають «природному призначенню» статі (Н. Чувашова, Е. Борисова).

Представники другого підходу – кумулятивного – правомірно виділяють сучасну проблему фемінізації школи та відсутність там достатньої кількості вчителів-чоловіків (Л. Аухадєєва). Проте представники цього напрямку вважають у процесі навчання поділ груп студентів на групи чоловічі та жіночі, ці відмінності є скоріше статевими, аніж гендерними.

Представники третього підходу – власне гендерного – вважають, що гендерна культура не обмежується традицією, а зорієнтована на формування гендерночутливої особистості з системою андрогенних якостей та егалітарних цінностей, яка демонструє толерантну та партнерську міжстатеву взаємодію.

У відповідності до структури досліджуваного терміну «гендерна культура педагога» можна виділити три структурні компоненти: когнітивний, емоційно-оцінний (ціннісно-смысловий) та практичний (поведінковий). *Когнітивний компонент* забезпечує можливість фахівця застосовувати гендерний підхід у своїй практичній діяльності на основі знайомства із ключовими концептами гендерної ідеології, системи гендерних знань та сформованої гендерної (егалітарної) свідомості. *Емоційно-оцінний компонент* визначає ставлення до гендерного забарвлення, що виражається у рівні сформованості / несформованості гендерної чутливості. Тут можна прослідкувати, наскільки інтеріоризованими для особистості є гендерні настанови, що стають переконаннями. *Практичний компонент* виявляє ступінь сформованості у фахівця системи стереотипів, які визначають характер (традиційний – домігаторно-авторитарний чи новітній – егалітарний / збалансований) його гендерної поведінки.

Огляд історичної, філософської, культурологічної, психолого-педагогічної літератури щодо аналізу термінів «гендерна культура педагога» та «гендерна чутливість» вказує на те, що до цього часу недостатньо вивчені деякі аспекти проблеми гендерної складової загальної та професійної культури фахівця взагалі та педагога конкретно, не розроблено критерії, рівні, умови гендерної збалансованості в освітньому процесі, в освітньому середовищі; потребує уточнення поняття «гендерна культура педагога» з позицій гендерного підходу.

Висновки. Сукупність когнітивного, емоційно-оцінного та практичного компонентів повинні стати критеріями сформованості гендерної культури педагога. У сучасній науковій літературі окремий емоційно-оцінний компонент у гендерній культурі найчастіше ототожнюють із поняттям «гендерної чутливості» (gender sensitive), однак існують певні розбіжності у тлумаченнях цього поняття. Зарубіжні науковці пропонують два поняття: «гендерночутлива освіта» («gender sensitive education») та «чутлива до рівності педагогіка» («equality sensitive pedagogy»). Деякі вітчизняні дослідники вважають другий термін є більш універсальним.

Тези виконано в рамках розробки науково-дослідної теми кафедри психології та педагогіки НаУКМА «Психолого-педагогічні умови становлення і функціонування особистості в сучасному соціально-економічному просторі».

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення 19.02.2017). – Назва з екрана.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ОСНОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВНЗ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Гладир Я. С.,

*кандидат філологічних наук, Майстер спорту України,
старший викладач кафедри фізичної культури та методики її викладання
Криворізького державного педагогічного університету*

Андріанов Т. В.,

*викладач кафедри фізичної культури та методики її викладання
Криворізького державного педагогічного університету*

Вступ. В умовах сучасної гострої конкуренції між ВНЗ робота з іноземними студентами є без перебільшення однією з найактуальніших проблем вищої школи в Україні. Якщо раніше згідно із нормативно-правовою базою підготовки іноземних громадян в Україні фізичне виховання було обов'язковою дисципліною для іноземних студентів (позаяк за рахунок цих годин іноземцям збільшували час на вивчення мови), то зараз це питання передано на внутрішньоуніверситетське врегулювання. У деяких ВНЗ іноземні студенти відвідують фізичне виховання як обов'язкову навчальну дисципліну й активно залучаються до спортивно-